

Huvudman

Falu kommun
info@falun.se

Beslut

Datum 2026-03-27

Dnr SI 2026:324

Sida 1 (5)

Ärendet

Tillsyn av kommunal vuxenutbildning, grundläggande nivå, Falu kommun

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Falu vuxenutbildning på grundläggande nivå i egen regi, på Åsgatan 15 i Falu kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Falu vuxenutbildning följer gällande bestämmelser om anpassning av utbildning efter elevens behov och förutsättningar, undervisning utifrån syfte och centralt innehåll i svenska som andraspråk samt betygssättning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn mellan den 4 mars 2026 och 5 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. ämnesplaneringar för svenska som andraspråk. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Utbildningen anpassas efter elevens behov och förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av information från huvudmannen inför tillsynsbesöket samt i intervjuer med elever och lärare framkommer att skolan tillämpar flexundervisning vilket förklaras med att elever kan välja om de vill vara på plats i klassrummet eller delta i undervisningen på distans, men att prov och andra examinationer sker på plats i skolan. Eleverna uppger i intervju att lärarna försöker hitta flexibla lösningar för utbildningen som ska passa eleverna och berättar att eleverna exempelvis kan delta i undervisningen digitalt vid behov eller få möjlighet att skriva prov på andra datum än planerat. Lärarna uppger i intervju att de har något som kallas öppet klassrum vilket innebär att elever själva kan välja att komma till extralektioner för att få extra stöd eller färdighetsträna.

Av intervjuer med lärare, studie- och yrkesvägledare och rektorn framkommer att elever som söker kurser i engelska, svenska eller svenska som andraspråk alltid gör ett nivåtest. Utifrån resultatet på nivåtestet eleven får eleven en rekommendation om vilken delkurs eleven bör läsa. Nivåtestet i engelska, svenska och svenska som andraspråk köps in som en tjänst från ett externt företag. Lärare som undervisar i matematik uppger att de själva gör ett nivåtest på eleverna innan eleverna börjar. Lärarna berättar att om nivåtestet visar att en elevs kunskaper ligger mellan två delkurser kan eleven få gå en orienteringskurs eller få kompletterande material för att eleven ska vara redo att börja på den högre nivå.

På frågan om eleverna erbjuds att validera sina kunskaper framgår av intervju med lärare att elever som visat att de behärskar delar av kursinnehållet kan få en förkortad kurs vilket innebär att eleverna inte behöver läsa de delar av en kurs som de redan har visat sina förmågor i. Lärarna uppger vidare att det finns möjlighet att förlänga kurser för elever som missat delar av kursen. Både lärare och studie- och yrkesvägledaren uppger att det sällan förekommer att elever som studerar på grundläggande nivå validerar sina kunskaper. Lärarna uppger vidare att elever erbjuds prövningar men att det då är prövningar som syftar till att eleven ska få betyg för grundläggande nivå 4 för att kunna söka kurser på gymnasienivå. Studie- och yrkesvägledaren uppger i intervju att lärarna ska ha ett validerande synsätt och att lärarna är väldigt flexibla i sitt förhållande till eleverna, så att elever kan läsa på snabbare takt och slippa göra saker de redan kan. Läraren kollar av vad eleven redan kan och gör en plan för eleven på komprimerad tid och att det blir som validering. Rektorn uppger i intervju att när en elev börjar läsa en kurs på Falu vuxenutbildning skrivs ett start- och ett slutdatum in i elevens individuella studieplan, men rektorn tillägger att det datumet inte är hugget i sten. Blir eleven klar tidigare kan kursen förkortas och är eleven i behov av mer tid för att klara kursen, kan kursen förlängas.

Rättslig reglering

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar (20 kap. 2 § skollagen).

Huvudmannen är skyldig att se till att en elev erbjuds validering, om eleven behöver det och valideringen görs inom ramen för en eller flera kurser eller nivåer som bekostas av elevens hemkommun. Med validering avses en strukturerad process som innehåller en fördjupad kartläggning och en bedömning som syftar till ett erkännande av en persons kunnande oberoende av hur det förvärvats. Rektorn ska verka för att valideringen görs i enlighet med lag och andra författningar. Den som har genomgått en validering ska ha möjlighet att få resultatet erkänt genom betyg. Betyg efter en validering ska sättas genom prövning (20 kap. 42–43 §§ skollagen).

Det är vuxenutbildningens ansvar att varje elev i kommunal vuxenutbildning får stöd och undervisning utifrån sina individuella utbildningsmål, behov och förutsättningar. Läraren ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (Lvux 12 avsnitt 2.1 Kunskaper).

Validering får ske inom ramen för alla kurser och nivåer i ämnen och ska utgå från elevens förutsättningar och behov. En elev som har genomgått validering för en del av en kurs eller nivå i ett ämne behöver inte delta i undervisningen när det gäller den delen av kursen eller nivån (2 kap. 8 § förordning [2011:1108] om vuxenutbildning).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisning utifrån syfte och centralt innehåll, svenska som andraspråk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av lärares kursplaneringar gällande svenska som andraspråk delkurs 1, 2, 3 och 4. Av kursplaneringarna framgår vilka moment av det centrala innehållet som ska behandlas under vilket lektionstillfälle samt vilken lektion delmomenten ska examineras. Av kursplaneringen för delkurs 3 och 4 framgår även kursens mål och betygskriterierna för ett godkänt betyg.

Elever och lärare uppger i intervju att lärarna behandlar samtliga delar av det centrala innehållet i svenska som andraspråk. Elever ger i intervju exempel på att kurser i svenska som andraspråk på grundläggande nivå omfattar olika muntliga presentationer, läsning av skönlitteratur av olika slag, att skriva olika typer av texter samt arbete med källkritik. Lärare uppger i intervju att eleverna får arbeta med samtliga moment från det centrala innehållet och ger exempel på hur arbetet genomförs när det gäller muntliga presentationer, skönlitteratur samt skrivande. Rektorn uppger att hon bara någon dag tidigare startade sitt förordnande som rektor på skolenheten och att hon kommer att ha regelbundna möten med lärarna för att säkerställa det att det pedagogiska innehållet i kurserna täcker hela det centrala innehållet i kursplanerna. Rektorn uppger vidare att det finns ett pågående projekt vid skolenheten kring vad man kan koppla för kursmaterial till kurserna för att säkra innehållet.

Rättslig reglering

Utbildning på grundläggande nivå bedrivs i form av kurser (20 kap. 5 § skollagen).

För varje kurs i utbildning på grundläggande nivå ska det finnas en kursplan. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kursplaner (20 kap. 6 § skollagen).

För varje kurs ska det finnas en kursplan när det gäller kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå. Den ska ge utrymme för läraren och eleverna att själva planera undervisningen. Av kursplanen ska följande framgå: 1. kursens syfte, 2. kursens centrala innehåll, 3. antalet verksamhetspoäng som kursen omfattar, och 4. betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper för kursen (2 kap. 11 §§ förordningen 2011:1108 om vuxenutbildning).

Syfte och kursens centrala innehåll framgår av kursplan för svenska som andraspråk, grundläggande nivå.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger i intervju att de utgår från kursplaner och betygskriterier vid betygssättning. Eleverna måste göra betygsgrundande uppgifter, både muntliga och skriftliga prov inom kursens olika områden för att lärare ska kunna sätta betyg. Lärare uppger att de brukar spela in muntliga uppgifter som eleverna genomför. Lärarna som undervisar i språk uppger att de gör sambedömningar av elevernas examinationer och att brukar tittar på de inspelade muntliga uppgifterna tillsammans inför betygssättning. En lärare förklarar att lärarna har en vecka på sig att sätta betyg efter att kursen är klar och under den veckan kan elever få komplettera med det underlag som saknas inför betygssättning. En annan lärare uppger att det handlar mest om elever som lärare bedömt har förmågan att få ett godkänt betyg som ges möjligheten att komplettera. Lärarna uppger vidare att de inte gör några avsteg från betygskriterierna om det inte exempelvis handla om att en elev har grav dyslexi och att de i så fall bedömer eleven utifrån ett

helhetsperspektiv i stället för att underkänna eleven på grund av elevens svårigheter i skriftlig produktion.

Rättslig reglering

I utbildning på grundläggande nivå, anpassad utbildning på grundläggande nivå och utbildning i svenska för invandrare ska betyg sättas på varje avslutad kurs (20 kap 35 § skollagen).

Vid betygssättning i ett ämne ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till de betygskriterier som gäller för ämnet som helhet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (20 kap. 37 § skollagen).

Om det finns särskilda skäl, får det vid betygssättningen bortses från enstaka delar av betygskriterierna. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna uppfylla betygskriterierna för ett visst betyg (20 kap. 38 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Niklas Lundström

Beslutsfattare
Signerat av: Niklas Lundström

X Åsa Jansson

Föredragande
Signerat av: Åsa Jansson